

Informacja z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na terenie powiatu ciechanowskiego w 2019 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddział w Ciechanowie realizuje zadania związane z nadzorem nad zdrowiem roślin, zapobieganiem zagrożeniom związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, integrowaną produkcją oraz wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym.

Zadania te wynikają z ustawy :

- O Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z 13 lutego 2020 r.

(Dz.U. 2020 r., poz. 425),

- ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz.U. 2019 r., poz. 1900),

- Ustawa o ochronie roślin przed agrofagami z 3 lutego 2020 r. (Dz.U. 2020 r., poz. 424) ,

- ustawy o nasiennictwie z dnia 9 listopada 2012r. (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 568) i są spójne z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa.

W 2019 r. realizacja w/w zadań prowadzonych na terenie powiatu ciechanowskiego przebiegała w sposób następujący:

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych niekwarantannowych

Przeprowadzono obserwacje i kontrole roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów w celu ustalenia występowania organizmów szkodliwych. Działania te prowadzone były na przestrzeni całego roku kalendarzowego, przy czym największe ich nasilenie występowało w okresie wegetacji roślin polowych.

Dane z obserwacji dotyczące między innymi rodzaju upraw, terminów obserwacji i zidentyfikowanych organizmów szkodliwych oraz ich stopnia nasilenia odnotowywane były w prowadzonym rejestrze obserwacji oraz gromadzone w krajowym zintegrowanym systemie informatycznym ochrony roślin i nasiennictwa.

Ogółem w 2019r. przeprowadzono 20 obserwacji, identyfikując 7 organizmów szkodliwych. Główne organizmy szkodliwe to agrofagi występujące w uprawach rolniczych, sadowniczych oraz w szkółkach roślin ozdobnych i leśnych.

Na podstawie wyników obserwacji można stwierdzić, że nasilenie występowania organizmów szkodliwych wystąpiło na poziomie 3% .

W uprawach zbóż wystąpił mączniak prawdziwy zbóż –3% , septorioza plew pszenicy – 3% i fuzarioza kłosów – 3% , skrzypionki 3%.

Dane z prowadzonych obserwacji wykorzystywane są również w tzw. „systemie sygnalizacyjnym”, którego głównym celem jest informowanie rolników o zbliżającym się zagrożeniu danym organizmem szkodliwym, głównie chorób i szkodników roślin rolniczych.

W 2019r. na terenie powiatu, uruchomiono 3 komunikaty sygnalizacyjne dotyczyły one zwalczania agrofagów w uprawach rolniczych.

Dostęp do systemu znajduje się na stronie inspekcji - www.piorin.gov.pl (w menu Informacje/Sygnalizacja).

- w zakresie występowania organizmów szkodliwych kwarantannowych

Obecność naszego kraju do Unii Europejskiej spowodowało wprowadzenie realizacji funkcjonowania systemu kontroli zdrowotności roślin. Głównym jego celem jest określenie organizmów szkodliwych kwarantannowych oraz roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, będących żywicielami tych organizmów kwarantannowych i tym samym stanowiących groźbę dla ich rozprzestrzeniania.

Wykaz organizmów kwarantannowych oraz wymagań zwanych wymaganiami specjalnymi, które powinny spełnić rośliny, produkty roślinne i przedmioty wprowadzane lub przemieszczane na terytorium Polski zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 kwietnia 2016r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 642) w sprawie zapobiegania i rozprzestrzeniania się organizmów kwarantannowych.

W pierwszej kolejności kontroli zdrowotności pod kątem występowania kwarantannowych organizmów szkodliwych, podlegała produkcja materiału rozmnożeniowego w szczególności: sadzeniaków ziemniaka, materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych oraz ziemniaków innych niż sadzeniak. W związku z powyższym, w 2019 r. inspektorzy ochrony roślin przeprowadzili na terenie powiatu 745 kontroli stanu fitosanitarnego pod kątem wystąpienia organizmów kwarantannowych.

Kontrole przeprowadzano w najbardziej optymalnych terminach w okresie wegetacji, gdy prawdopodobieństwo wystąpienia objawów porażenia lub wykrycia organizmu kwarantannowego było największe. Kontrole zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów opierają się na ocenie organoleptycznej, w szczególności, jeśli objawy występowania są łatwe do identyfikacji. W przypadkach podejrzenia o występowanie organizmów szkodliwych, pobierane były próby do analizy laboratoryjnej.

Próby do analiz pobierane były również w celu wykrycia infekcji latentnych niektórych organizmów szkodliwych, szczególnie w przypadku materiału rozmnożeniowego.

Dotyczyło to badań:

- bulw sadzeniaków ziemniaka oraz ziemniaków towarowych na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (czynnik sprawczy – bakteriozy pierścieniowej) oraz *Ralstonia solanacearum* (czynnik sprawczy- śluzaka),
- materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych, na formę latentną: podkładki roślin *Malus* – Apple proliferation phytoplasma (prolifracja jabłoni) oraz gatunków z rodzaju *Prunus* – Plum pox virus (szarka).

Pobierano również próby gleby do badań na obecność *Globodera rostochiensis* (mątwik ziemniaczany), *Globodera pallida* (mątwik agresywny) i *Synchytrium endobioticum* (rak ziemniaka) ze wszystkich pól przeznaczonych pod nasadzenia materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych, a także w ramach monitoringu próby trocin na obecność *Bursaphelenchus xylophilus* (węgorek sosnowiec).

Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 184 próby. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych pobranych prób stwierdzono występowanie organizmów kwarantannowych (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* w 5 gospodarstwach).

W 2018r. stwierdzono występowanie w ziemniakach *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (wydano 5 decyzji administracyjnych).

Przeprowadzono 14 kontroli dotyczących wykonania obowiązków określonych w decyzjach administracyjnych. W ich wyniku stwierdzono, że posiadacze (adresaci decyzji) zarażonych partii roślin oraz gruntów, wykonali nałożone na nich obowiązki w tym zakresie.

- w zakresie kontroli fitosanitarnej eksportu

Rośliny i produkty roślinne będące przedmiotem eksportu poddawane były kontroli fitosanitarnej. Celem w/w kontroli było sprawdzenie czy określone rośliny lub produkty wywożone do państw trzecich spełniają wymogi fitosanitarne.

Po przeprowadzonej kontroli towarów i spełnieniu przez nie wymagań fitosanitarnych, określonych w przepisach kraju przeznaczenia, wydawane jest świadectwo fitosanitarne dla eksportu lub reeksportu.

Wystawiono 55 szt. świadectw fitosanitarnych dla potrzeb eksportu. Głównymi kierunkami eksportu były Federacja Rosyjska, Białoruś, Ukraina, Norwegia, Armenia, Mołdawia, Islandia. Przedmiotem eksportu były sadzonki ukorzenione roślin ozdobnych w torfie oraz chrobotek reniferowy.

- w zakresie rejestracji przedsiębiorców i wydawania paszportów roślin

Jest to element kontroli zdrowotności roślin. Obowiązkowi temu podlegają producenci, dystrybutorzy oraz importerzy określonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów. Wymóg ten dotyczy produkcji i obrotu następującymi grupami roślin i produktów:

- materiał rozmnożeniowy /np. nasiona, sadzonki, podkładki, zrazy, rośliny przeznaczone do sadzenia, cebule, bulwy, kłącza itp./,
- ziemniaki sadzeniaki oraz towarowe,
- owoce cytrusowe i inne owoce importowane z krajów nieeuropejskich,
- drewno i oddzielona kora określonych gatunków drzew iglastych i liściastych.

Każdy zarejestrowany przedsiębiorca po wpisaniu do rejestru producentów otrzymuje numer rejestracyjny.

Indywidualny numer rejestracyjny jest zamieszczany na paszportach roślin, a także w kontaktach ze służbą, która dokonała rejestracji jak również w kontaktach handlowych (targowiska, centra dystrybucyjne, sortownie, pakowninie, sklepy itp.). Obowiązku rejestracji dotyczy również wszystkich producentów produkujących ziemniaki na rynek międzynarodowy oraz rynek krajowy (tj. dostarczający do firm dystrybucyjnych i handlowych, zakładów przetwórczych itp.).

W bieżącym roku informowano producentów ziemniaka o dalszej konieczności tego obowiązku.

Z terenu powiatu, wpisu do rejestru przedsiębiorców dokonało 95 podmiotów. W grupie tej znaleźli się producenci szkółkarskiego materiału rozmnożeniowego roślin sadowniczych, ozdobnych, , oraz producenci i dystrybutorzy ziemniaka innego niż sadzeniak / konsumpcyjny i przemysłowy/ i eksporterzy

Wpisu do rejestru przedsiębiorców dokonało 5 podmiotów, 4 producentów ziemniaka innego niż sadzeniak, 1 eksporter.

Spełniając określone wymagania specjalne, materiał roślinny może być przemieszczany na obszarze całej wspólnoty. Potwierdzeniem spełnienia tych wymagań oraz gwarancją, że materiał ten jest wolny od organizmów kwarantannowych jest zaopatrzenie jego w tzw. „paszport roślin”. W paszport roślin zaopatrywane są rośliny, produkty roślinne i przedmioty, będące w posiadaniu podmiotów umieszczonych w rejestrze przedsiębiorców.

W 2019r. wystawiono 1976 szt. paszportów roślinnych (P-10) na 439896 szt. roślin, w tym na : Polskę, Czechy, Niemcy, Belgię, Litwę, Łotwę, Estonię, Słowację, Szwecję , Finlandię.

- w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin

Na terenie powiatu funkcjonuje 27 punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin.

Najwięcej jednostek prowadzących obrót zlokalizowanych jest w granicach miasta Ciechanowa, w większości gmin jest co najmniej 1 punkt sprzedaży.

Na terenie gminy Ciechanów, Ojrzeń , nie ma natomiast punktów sprzedaży środków ochrony roślin.

Ustawa o środkach ochrony roślin nakłada na producentów rolnych obowiązek prowadzenia dokumentacji wykonywanych zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin. Obowiązek ten ciąży na wszystkich posiadaczach stosujących środki ochrony roślin w prowadzonej produkcji roślinnej.

Zabiegi środkami ochrony roślin mogą wykonywać osoby posiadające aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia upoważniającego do wykonywania tych czynności, które ważne jest przez okres 5 lat od dnia jego wystawienia.

Na terenie działania Oddziału Ciechanów przeprowadzono łącznie: 19 szkoleń w tym:

- z zakresu: „ Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków , z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie” 18 szkoleń , w których uczestniczyło 447 osób,
- z zakresu: „ Doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin” 1 szkolenie ,w którym uczestniczyło 6 osób. Uczestnicy po uzyskali stosowne upoważnienia w tym zakresie.

Szkolenia te prowadził: Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie , Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie ul. Podwale 13, Warszawa 00-252, Jednostka Szkoleniowa „ VESPA” Os. Wł. Łokietka 8/43, 61-616 Poznań, „Szkoltex” Daniel Sochacki ul. Zemborzycka 59 e, 20-445 Lublin.

Dokument ten daje również podstawę do zakupu środków ochrony roślin przeznaczonych dla profesjonalistów.

Badania sprawności technicznej opryskiwaczy prowadziło 12 jednostek mających swoją siedzibę działalności poza powiatem ciechanowskim. Ogółem jednostki te przebadaly 371 szt. opryskiwaczy ze skutkiem pozytywnym .

Wszystkie opryskiwacze , które uzyskały pozytywne wyniki badań , mogą być eksploatowane w zakresie wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin przez okres 3 lat. Szacuje się , że na terenie powiatu rolnicy są w posiadaniu ponad 1300 szt. opryskiwaczy polowych. Z

eksploatowanych opryskiwaczy ponad 1050 szt. jest w okresie sprawności technicznej co stanowi 81 %.

Zgodnie z Krajowym Planem Działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, który zakłada utrzymanie poniżej poziomu 20% odsetek opryskiwaczy bez aktualnych badań technicznych.

W 2019 r. przeprowadzono 143 kontrole z zakresu obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

Zakres przeprowadzonych kontroli dotyczył:

- sprawdzenia prawidłowości prowadzenia obrotu środkami ochrony roślin oraz prawidłowej sprzedaży materiału siewnego zaprawionego środkami ochrony roślin, przeprowadzono 51 kontroli.
- sprawdzenie prawidłowości wykonywania zabiegów w zakresie stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono 85 kontroli.
- kontrole badań skuteczności środków ochrony roślin, przeprowadzono 4 kontrole.
- kontrole jednostek szkoleniowych, przeprowadzono 2 kontrole.
- kontrole jednostek potwierdzających sprawność techniczną sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono 1 kontrolę.

W trakcie kontroli sprawdzających prawidłowość stosowania środków ochrony roślin w 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowość polegającą na: stosowaniu środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą co stanowi naruszenie art. art. 76.1 pkt 18 i 19 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1900).

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono mandat karny.

W ramach nadzoru nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin z plantacji towarowych pobrano 16 prób płodów rolnych w celu określenia pozostałości środków ochrony roślin, a tym samym przestrzegania okresów karencji. W badanych próbach w 1 przypadku w próbce stwierdzono niezalecaną substancję biologicznie czynną, określoną w rozporządzeniu WE nr 396 /2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.02.2005r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni (Dz. U L70 z dnia 16.03. 2005r.) Stwierdzono naruszenie art. art. 76.1 pkt 18 i 19 ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013r. (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1900). Nałożono mandat karny.

- w zakresie nadzoru nasiennego

Najważniejsze zadania nadzoru nasiennego to stały nadzór nad podmiotami wpisanymi do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców znajdujących się na terenie powiatu ciechanowskiego, którzy zajmują się produkcją i przygotowaniem do obrotu materiału siewnego roślin rolniczych jak i materiału nasadzeniowo – rozmnożeniowego oraz stały nadzór nad podmiotami, kwalifikatorami, próbobiorcami akredytowanymi, którzy uzyskali akredytację wojewódzkiego inspektora.

Najważniejsze przedsiębiorstwa na terenie powiatu ciechanowskiego, zajmujące się produkcją, przygotowaniem do obrotu oraz obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych należą:

- Dariusz Żmijewski Przedsiębiorstwo Nasienne „CIECHSEED” Handel-Usługi - Produkcja, 06-400 Ciechanów, ul. Śmiecińska 14 – producent kwalifikowanego materiału siewnego roślin zbożowych, bobowatych drobnonasiennych oraz mieszanek nasiennych.
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Kownatach Żędowych, ul. Ciechanowska 57, 06-400 Ciechanów – producent kwalifikowanego materiału siewnego roślin zbożowych.
- Humięcki Adam Stanisław "AGRO-PEST" Hurtownia Środków Ochrony Roślin / Humięcki Adam Stanisław, ul. Śmiecińska 13, 06-400 Ciechanów
- Ciechanowska Spółdzielnia Mleczarska, ul. Mleczarska 16A, 06-400 Ciechanów - prowadząca obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych oraz mieszanek nasiennych roślin pastewnych.
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „CHEMIROL” Spółka z o.o., ul. Przemysłowa 3, 88-300 Mogilno (woj. kujawsko-pomorskie)
- Handel Artykułami Rolno- Przemysłowymi Jacek Szarlak, Pomorze 25B, 06-406 Opinogóra Górna prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych
- PROCAM Polska Sp. Z o.o, ul. Nowy Świat 42/44, 80-299 Gdańsk Oddział Ciechanów, ul. Płocka 40A (woj. pomorskie) prowadzący obrót kwalifikowanym materiałem siewnym roślin zbożowych i roślin oleistych

Przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją kwalifikowanego materiału siewnego z plantacji nasiennych - zgłosiły do oceny polowej w 2019 roku : 52 plantacje nasienne roślin rolniczych o łącznej powierzchni 270 ha oraz 1 plantację materiału szkółkarskiego o pow. 1,46 ha

Ww. plantacje zostały założone i zgłoszone do oceny polowej przez 6 firm nasiennych, 1 rolnika oraz 1 dostawcę. Dane wskazują na pewne wahania w ilości i powierzchni upraw kwalifikowanego materiału siewnego. Sytuacja ta spowodowana jest wynikiem określonych relacji pomiędzy podażą i popytem na materiał siewny poszczególnych gatunków roślin.

Stan ocenianych plantacji nasiennych należy określić jako dobry, nieróżniący się od stanu w latach ubiegłych.

Ocenę polową plantacji nasiennych roślin rolniczych w 2019 roku przeprowadzali:

- kwalifikator urzędowy (pracownik WIORiN Oddziału Ciechanów) – 14 plantacji nasiennych;
- kwalifikatorzy akredytowani (pracownicy firm nasiennych - którzy uzyskali akredytację WIORiN do oceny polowej) - 38 plantacji nasiennych

Na terenie powiatu ciechanowskiego działa 6 dostawców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w tym 1 gospodarstwo prowadzi produkcję materiału kwalifikowanego oraz kategorii CAC, pozostałe 5 gospodarstw prowadzi wyłącznie produkcję materiału szkółkarskiego kategorii CAC oraz 5 dostawców materiału ozdobnego. W 2019 roku do oceny polowej zgłoszono 1 plantację materiału szkółkarskiego, tj. plantację podkładek wegetatywnych jabłoni na pow. 1,46 ha.

Powierzchnia uprawy materiału szkółkarskiego kategorii CAC w 2019r. wyniosła –11ha. Wielkość produkcji materiału szkółkarskiego kategorii CAC, obrazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1.

Materiał kategorii CAC (w szt.)						
Rok produkcji	Drzewka			Krzewy owocowe		
	Jabłoń	Czereśnia	Wiśnia	Porzeczka czerwona	Porzeczka czarna	Borówka
2019r.	55 000	0	0	10 000	3 000	135 000

Działające na terenie powiatu gospodarstwa szkółkarskie zajmują się głównie produkcją materiału przeznaczonego dla profesjonalnych odbiorców zajmujących się zawodowo produkcją materiału szkółkarskiego.

W przedsiębiorstwach oraz u innych podmiotów gdzie prowadzony jest obrót materiałem siewnym, przeprowadzono w 2019 roku 74 kontrole. Tematami kontroli były zagadnienia:

przyjęcie wniosków do oceny polowej plantacji nasiennych roślin rolniczych i materiału szkółkarskiego, wytwarzanie, przerób oraz obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, sadowniczych i ozdobnych, przyjęcie informacji dotyczących obrotu materiałem siewnym oraz ocena pracy akredytowanych kwalifikatorów i próbobiorcy materiału siewnego.

Oddział w Ciechanowie przeprowadził 6 kontroli upraw kukurydzy oraz 4 kontrole upraw rzepaku ozimego w kierunku modyfikacji genetycznej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 czerwca 2001r. o mikroorganizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U z 2019r. poz. 706). Pobrał 10 prób materiału roślinnego oraz 2 próby materiału siewnego rzepaku ozimego i 1 próbę kukurydzy znajdujących się w obrocie u przedsiębiorców wprowadzających materiał siewny do obrotu 2019 zgodnie z Zarządzeniem nr 5/2015r. Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sprawie zasad kontroli stosowania materiału siewnego. Próby zostały przekazane do Centralnego Laboratorium w Toruniu. Wyniki negatywne.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że właściciele kontrolowanych gospodarstw przestrzegają przepisów dot. zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810. Rolnicy posiadali wymaganą dokumentację dotyczącą zakupionego materiału siewnego.

Ogółem w 2019 r. skontrolowano 37 podmiotów wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin ozdobnych. Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobrano ogółem 88 szt. prób do oceny laboratoryjnej (zdolność kiełkowania nasion) w tym roślin warzywnych i roślin rolniczych. Ponadto pobrano próby kontrolne w ilości 34 szt.. W wyniku badania laboratoryjnego nie odpowiadało wymaganiom jakościowym 1 próba roślin warzywnych oraz 3 próby roślin rolniczych.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa pełni nadzór nad zdrowiem roślin , nasiennictwem, obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, Realizuje zadania, do których należą min. zabezpieczenie terytorium Polski przed organizmami szkodliwymi, ochronę upraw wewnątrz kraju, nadzór nad wytwarzaniem materiału siewnego, nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, co wpływa na jakość żywności, bezpieczeństwo konsumenta oraz środowiska.

KIEROWNIK

Oddziału w Ciechanowie

Wojciech Królikowski